AL AMANA COLLEGE

mavo | havo | vwo

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Schooljaar 2024-2025

Inhoud

INLEIDING 3

1 Meldcode 4

1.1 Wettelijk kader en verantwoordelijkheden 4

1.2 Samenwerking 4

1.3 Wat is Kindermishandeling en huiselijk geweld? 5

2 Meldcode en de ondersteuningsroute Al Amana College 6

2.1 Stappenplan Meldcode 6

2.2 Ondersteuningsroute 10

2.3 Mentor is de spil 10

INLEIDING

Al Amana College is de eerste islamitische middelbare school in Utrecht en biedt voortgezet onderwijs op mavo-, havo- en vwo-niveau. Wij staan voor kwalitatief hoogwaardig en ambitieus onderwijs in een veilige en respectvolle leeromgeving. Het welzijn van onze leerlingen staat centraal en daarom hebben wij een protocol opgesteld voor de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Docenten en mentoren binnen Al Amana College hebben dagelijks intensief contact met leerlingen en spelen een cruciale rol in hun ontwikkeling. Zij pikken diverse signalen op die kunnen duiden op een onveilige thuissituatie. Uit onderzoek blijkt dat gemiddeld één op de dertig leerlingen in Nederland te maken krijgt met kindermishandeling. Dit betekent dat het onvermijdelijk is dat wij als school te maken krijgen met situaties waarin onze leerlingen slachtoffer zijn. Om adequaat te kunnen handelen, is alertheid en een gestructureerde meldcode noodzakelijk.

School is vaak een plek waar leerlingen zich wél veilig voelen. Het Al Amana College wil deze veiligheid waarborgen door actief te signaleren en te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast willen we leerlingen helpen om zelfredzaam te zijn en hen bewustmaken van hun rechten en mogelijkheden. Sommige leerlingen nemen op school iemand in vertrouwen en vertellen hun verhaal. Het is onze taak om op een professionele en zorgvuldige manier met deze signalen om te gaan.

Het doel van dit document is om onze medewerkers een helder en concreet kader te bieden bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit doen we aan de hand van een verplichte meldcode, die bestaat uit vijf stappen. De meldcode biedt een gestructureerde route, zodat de juiste beslissingen worden genomen en leerlingen de hulp krijgen die zij nodig hebben.

1 Meldcode

Om onderwijsprofessionals die met leerlingen werken houvast te bieden bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld, zijn zij verplicht de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling te hanteren. Het doel van deze meldcode is om kindermishandeling en huiselijk geweld tijdig te signaleren en zo snel mogelijk passende hulp te bieden, zodat de (bedreigende) situatie wordt beëindigd. De meldcode heeft betrekking op alle vormen van geweld binnen de huiselijke sfeer, waaronder fysieke en psychische mishandeling, seksueel geweld, genitale verminking en eer gerelateerd geweld. Ook het getuige zijn van huiselijk geweld wordt beschouwd als een vorm van kindermishandeling en valt binnen de reikwijdte van de meldcode.

1.1 Wettelijk kader en verantwoordelijkheden

Sinds 2013 is de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht. Deze wet verplicht professionals, waaronder onderwijsmedewerkers, om een meldcode te hanteren bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Per 1 januari 2019 is de meldcode aangescherpt en wordt van onderwijsprofessionals verwacht dat zij een afwegingskader gebruiken om de ernst van de situatie in te schatten.

Artikel 3a. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling bepaalt dat het bevoegd gezag of de natuurlijke dan wel rechtspersoon die een niet door de overheid bekostigde school in stand houdt, een meldcode vaststelt voor het personeel. Deze meldcode moet stapsgewijs aangeven hoe signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling worden behandeld en bijdragen aan snelle en adequate hulpverlening.

In dit kader wordt onder huiselijk geweld verstaan: huiselijk geweld zoals gedefinieerd in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Onder kindermishandeling wordt verstaan: kindermishandeling zoals bedoeld in artikel 1.1 van de Jeugdwet. Het bevoegd gezag of de verantwoordelijke instantie moet bovendien actief bijdragen aan het bevorderen van kennis over en het gebruik van de meldcode. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur wordt vastgesteld uit welke elementen een meldcode in ieder geval moet bestaan.

Binnen het Al Amana College dragen meerdere functionarissen verantwoordelijkheid voor de juiste toepassing van de meldcode. Mentoren en docenten hebben een signalerende functie en vormen de eerste schakel in het proces. De aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling coördineert meldingen, ondersteunt collega's en overlegt met externe instanties. De schoolleiding ziet erop toe dat de meldcode goed is ingebed in het schoolbeleid en draagt zorg voor de professionalisering van medewerkers.

1.2 Samenwerking

Het signaleren en aanpakken van kindermishandeling vraagt om samenwerking binnen en buiten het Al Amana College. Soms worden signalen niet herkend of vinden docenten en mentoren het lastig om vermoedens bespreekbaar te maken. Dit kan komen door onzekerheid over de juiste aanpak of angst om onterecht zorgen te uiten. Ook een gebrek aan duidelijke procedures of samenwerking met externe hulpinstanties kan leiden tot gemiste signalen.

Binnen het Al Amana College wordt van docenten en mentoren verwacht dat zij alert zijn op signalen van kindermishandeling en hier actief mee omgaan. De meldcode biedt hen hierbij een leidraad. De aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is beschikbaar om hen te begeleiden in het doorlopen van de stappen en kan bijvoorbeeld ondersteunen bij gesprekken met ouders. Door gezamenlijk te handelen en elkaar te steunen, zorgen we voor een gestructureerde en doeltreffende aanpak.

Daarnaast werkt het Al Amana College nauw samen met externe organisaties zoals **Veilig Thuis, Jeugdzorg en andere relevante hulpinstanties**. Deze partijen bieden expertise en ondersteuning bij complexe situaties en dragen bij aan de veiligheid en het welzijn van onze leerlingen. Door regelmatige overlegmomenten en korte communicatielijnen zorgen we ervoor dat signalen niet verloren gaan en leerlingen passende hulp krijgen.

1.3 Wat is Kindermishandeling en huiselijk geweld?

Kindermishandeling omvat alle vormen van gedrag die de fysieke, emotionele of psychische veiligheid van een kind ernstig aantasten. Dit kan variëren van lichamelijke mishandeling en emotionele verwaarlozing tot seksueel misbruik en het getuige zijn van huiselijk geweld. Binnen dit protocol richten we ons op geweld en verwaarlozing die plaatsvinden binnen de huiselijke omgeving, waarbij ouders, verzorgers, familieleden of andere vertrouwenspersonen betrokken zijn.

Mishandeling ontstaat niet altijd uit opzet; in sommige gevallen is het een gevolg van onmacht of onvermogen van ouders of verzorgers om adequate zorg te bieden. Dit kan leiden tot situaties waarin een kind fysiek, emotioneel of sociaal ernstig wordt benadeeld. De gevolgen van kindermishandeling kunnen verstrekkend zijn, met impact op zowel het welzijn als de leerprestaties van een kind, op korte en lange termijn. Daarom acht het Al Amana College het van groot belang om signalen tijdig te herkennen en in samenwerking met zorginstanties in te grijpen waar nodig.

Naast de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling geldt binnen het onderwijs ook een meld- en aangifteplicht voor seksueel geweld en seksuele intimidatie. Scholen zijn wettelijk verplicht om zorgvuldig om te gaan met vermoedens van strafbare feiten en deze indien nodig te melden bij de juiste instanties.

2 Meldcode en de ondersteuningsroute Al Amana College

2.1 Stappenplan Meldcode

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Signalen kunnen afkomstig zijn van leerlingen, ouders, docenten, mentoren of andere medewerkers.
- Elke professional die een vermoeden heeft van huiselijk geweld of kindermishandeling moet dit melden bij de aandachtsfunctionaris.
- De aandachtsfunctionaris verzamelt feitelijke informatie en legt signalen schriftelijk vast in het leerlingdossier. https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-1-signaleren-3/dossiervorming
- Indien sprake is van acuut gevaar, wordt direct contact opgenomen met Veilig Thuis of politie, dit altijd in afstemming met de schoolleiding. (Veilig Thuis (0800-2000) of de politie (0900-8844 of 112).

Belangrijke links:

- Vormen van huiselijk geweld: https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-1-signaleren-3/utrecht-bo-1-vormen-huiselijk-geweld
- Vormen van kindermishandeling: https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-1-signaleren-3/utrecht-bo-1-vormen-kindermishandeling
- Signalenlijst 12-19 jaar: https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-1-signaleren-3/signalen-kindermishandeling

Stap 2: Collegiale consultatie

- De aandachtsfunctionaris bespreekt de zorgen met collega's, zoals een mentor, ondersteuningscoördinator of schoolleiding.
- Signalen worden altijd serieus genomen en er is aandacht voor de impact die gedeelde informatie kan hebben op alle betrokkenen, inclusief de emoties die dit oproept.
- De centrale vraag in het overleg met collega's luidt: "Is er sprake van een ernstig opvoedingsprobleem, kindermishandeling of huiselijk geweld? Of is er mogelijk een ander probleem, of wellicht helemaal geen probleem?" Dit gesprek helpt om gedachten te structureren en argumenten kritisch tegen het licht te houden door verschillende perspectieven te betrekken.
- Bij twijfel of ernstige signalen kan Veilig Thuis geanonimiseerd worden geraadpleegd voor advies via 0800-2000.
- Bij letsel wordt contact opgenomen met de jeugdarts van de GGD of, bij afwezigheid, een arts van Veilig Thuis.

Op basis van de verzamelde informatie wordt een actieplan opgesteld, waarin staat wie het gesprek met het kind en/of de ouders voert. De taken worden verdeeld, waarbij de aandachtsfunctionaris de regie heeft en verantwoording aflegt aan de schoolleiding.

Belangrijke link:

- Handelswijze stap 2: https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-2-consultatie-3

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouders

- De aandachtsfunctionaris voert een gesprek met de leerling en indien mogelijk met de ouders.
- In situaties waarin ouderbetrokkenheid de veiligheid van de leerling in gevaar kan brengen, kan besloten worden om ouders niet direct te informeren. Dit gebeurt alleen na overleg met Veilig Thuis.
- Leerlingen van 16 jaar en ouder mogen zelfstandig een gesprek aangaan zonder dat de ouders op de hoogte hoeven te worden gebracht.
- Voor het opvragen van informatie of overleggen met andere zorgprofessionals buiten school wordt toestemming gevraagd aan de ouders. Mondelinge toestemming voldoet ook.

Belangrijke link:

- **Richtlijnen voor gespreksvoering**: https://www.handelingsprotocol.nl/utrecht-vo-stap-3-gesprek-3/gespreksvoering

Afwegingskader en beslissingen in stappen 4 en 5 van de Meldcode
De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. Wij zijn verplicht te werken met een afwegingskader, ter ondersteuning van de beslissingen die moeten worden genomen in stap 5. Het afwegingskader ondersteunt, bij vermoedens van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, bij het beslissen 1) of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en 2) of het zelf bieden of organiseren van hulp (óók) mogelijk is.

Afwegingsvraag 1 Vermoeden

Wanneer de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode zijn doorlopen, beantwoorden we de volgende vraag: Hebben we een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

- Nee: dan leggen we dit vast in het dossier en wordt het dossier vervolgens afgesloten.
- Ja: we gaan verder naar afwegingsvraag 2.

Afwegingsvraag 2 <u>Acute of structurele onveiligheid</u>

Schatten wij in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid?

Nee: we gaan verder naar afwegingsvraag 3.

Ja of twijfel: we doen (telefonisch) (anoniem) een melding bij Veilig Thuis. Als we een melding doen bij Veilig Thuis, dan gaan we in principe in gesprek met ouders en delen we ons besluit mee. In verband met de veiligheid van de leerling, van de medewerker of die van anderen kan worden besloten om een melding te doen bij Veilig Thuis, zonder dat de ouders hierover van tevoren worden geïnformeerd. Dan moet wel altijd eerst overleg hebben plaatsgevonden met Veilig Thuis en/of de jeugdhulpwerker. Deze overwegingen moeten worden vastgelegd in het dossier.

De afwegingsvragen 3 t/m 5 worden met Veilig Thuis doorlopen.

Definitie en voorbeelden van acute en structurele onveiligheid:
https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2018/07/02/hetafwegingskader-in-de-meldcode-huiselijk-geweldenkindermishandeling/180508+Basisdoc_Het+afwegingskader+in+de+Meldcode_def.pdf

Stap 4: Wegen van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- De verzamelde informatie wordt zorgvuldig beoordeeld op basis van de ernst en urgentie.
- De kernvragen:
    - Is de veiligheid van het kind in het geding?
    - Wat zijn de risico's van kindermishandeling of huiselijk geweld?
    - Hoe ernstig is de situatie?
- Indien nodig wordt Veilig Thuis opnieuw geconsulteerd en worden verdere stappen bepaald.

<u>Belangrijke link:</u>

- **Afwegingskader meldcode**: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode

Stap 5: Beslissen aan de hand van het afwegingskader

- Op basis van het **afwegingskader** wordt bepaald of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en of de school zelf hulp kan organiseren.
- Indien ouders openstaan voor hulp, kan school helpen bij het organiseren van passende ondersteuning.

- Indien de situatie niet verbetert of verergert, wordt alsnog een melding bij Veilig Thuis gedaan.

Afwegingsvraag 3 <u>Zelf hulp bieden of organiseren</u>

Zijn we in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

Nee: we doen een melding bij Veilig Thuis. Zij nemen een besluit en koppelen dit terug aan de school.

Ja: we gaan verder naar afwegingsvraag 4.

Afwegingsvraag 4 <u>Aanvaarden van hulp</u>

Staan de betrokkenen open voor hulp en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

Nee: we doen een melding bij Veilig Thuis.

Ja: de weg naar hulp wordt in gang gezet. Hierbij is het belangrijk dat er een termijn wordt afgesproken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Ook moet er duidelijkheid zijn over wie welke rol en taak heeft. De verwachtingen moeten voor iedereen helder zijn. Het plan en de afspraken worden vastgelegd in het dossier. *We gaan verder met afweging 5*.

Als de ouder erkent dat er een probleem is en graag hulp wil ontvangen, zullen we inzetten op hulpverlening van de jeugdhulpwerker. De jeugdhulpwerker maakt een inschatting welke hulp hij/zij zelf kan bieden en/of doorverwezen moet worden. Ouders mogen ook zelf hulp zoeken, bijvoorbeeld door zich aan te melden bij het **buurtteam** of een team van een andere gemeente. We kondigen dan wel bij de kernpartner van het Al Amana College of het team van de andere gemeente aan dat ouders zich zullen melden en controleren ook of aanmelding heeft plaatsgevonden.

Afwegingsvraag 5 <u>Resultaat</u>

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

Nee: we doen een melding bij Veilig Thuis.

Ja: in overleg met de betrokken wordt er een beslissing gemaakt over of de ingezette hulp wordt afgebouwd, voortgezet of mogelijk opgeschaald. Ook maken we afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen.

Alle afwegingen, besluiten, afspraken enzovoort, die gemaakt zijn tijdens het doorlopen van de Meldcode worden vastgelegd in het leerlingdossier.

2.2 Ondersteuningsroute

De ondersteuningsstructuur op het Al Amana College bestaat uit verschillende functionarissen die afhankelijk (en soms tegelijkertijd) actief zijn wanneer de problematiek van leerlingen gezien zwaarte en complexiteit daarom vraagt.

- Mentoren zijn de spil van de begeleiding binnen de school en eerste aanspreekpunt voor leerlingen, ouders/verzorgers en collega's;
- Ondersteuningscoördinator, gedragswetenschapper, vertrouwenspersonen en aandachtfunctionaris bieden aanvullende, meer specifieke, vormen van begeleiding;
- Het intern ondersteuningsteam draagt zorg voor een eerste inschatting en afstemming van signalen en aanpak.
- Het kernpartners overleg (KPO) biedt een bredere weging en afstemming met zorgpartners. Bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld is het KPO de aangewezen plek om signalen te bespreken en tot een passende aanpak te komen.

Het volgen van de ondersteuningsroute betekent niet dat altijd alle stappen, in deze volgorde, gezet zullen worden. Wanneer er vermoedens zijn van ernstig, acuut of structureel geweld moet onmiddellijk gemeld worden bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan dan meedenken over vervolgstappen in de school en met de kernpartners aanpak van de school. De verbeterde meldcode vraagt om professioneel handelen van docenten, mentoren en aandachtfunctionaris, conform de professionele normen en het afwegingskader.

2.3 Mentor is de spil

Wanneer een mentor op het Al Amana College een zorgwekkende situatie signaleert of vermoedens heeft van kindermishandeling is het van groot belang dat er snel en zorgvuldig wordt gehandeld. Iedere seconde telt als een kind zich in een onveilige thuissituatie bevindt. Dit hoofdstuk beschrijft stap voor stap hoe een mentor in zo'n situatie te werk moet gaan.

Het eerste signaal: controleren in Somtoday

- Soms komt een leerling zelf met een zorg, andere keren vallen bepaalde gedragingen of signalen op in de klas. Wat doe je als mentor op dat moment? De eerste stap is inzicht krijgen in de bredere context. Dit betekent dat de mentor in Somtoday bekijkt of er al eerdere meldingen, zorgen of signalen zijn vastgelegd door collega's. Zijn er al eerdere zorgen geweest? Is er sprake van een patroon? Dit helpt om een volledig beeld te vormen voordat verdere stappen worden gezet.

Overleg met collega's: een breder perspectief

- Na het verzamelen van informatie uit Somtoday is het belangrijk om met desbetreffende docenten in gesprek te gaan. Misschien hebben andere docenten soortgelijke signalen opgevangen. Door deze informatie samen te brengen, kunnen patronen worden herkend en wordt duidelijk hoe ernstig de situatie mogelijk is. Dit overleg is essentieel om een goed gefundeerd beeld te krijgen voordat er verdere stappen worden gezet.

De rol van de aandachtsfunctionaris

- Wanneer er voldoende signalen zijn om verdere actie te ondernemen, is het tijd om contact op te nemen met de aandachtsfunctionaris binnen de school. Deze functionaris heeft de expertise om te beoordelen welke stappen nodig zijn en of er externe hulp ingeschakeld moet worden.

  Op het Al Amana College is het aanspreekpunt in dit proces de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling; Semia Mezgouri. Haar contactgegevens zijn: email: s.mezgouri@alamanacollege.nl en telefoonnummer: 06-41387790.

  De mentor deelt alle relevante informatie en bespreekt de reeds ondernomen stappen. Hoe meer details de aandachtsfunctionaris krijgt, hoe beter hij of zij kan meedenken over een passende aanpak.

Er zijn twee manieren om de aandachtsfunctionaris te bereiken, afhankelijk van de urgentie van de situatie:

- E-mail: In minder urgente gevallen wordt een gedetailleerde e-mail gestuurd met een beschrijving van de signalen en de al ondernomen acties. Het is belangrijk om in de onderwerpregel duidelijk de ernst van de situatie aan te geven.
- Telefoon: Bij spoedeisende situaties is direct telefonisch contact noodzakelijk. Dit zorgt ervoor dat er direct geschakeld kan worden en dat er snel overleg plaatsvindt over de vervolgstappen.

Goede voorbereiding: een efficiënte aanpak

Om het gesprek met de aandachtsfunctionaris zo effectief mogelijk te maken, is het belangrijk dat de mentor de volgende informatie paraat heeft:

- Wat zijn de **specifieke signalen** en observaties?
- Zijn er **eerdere zorgen** gemeld in Somtoday?
- Hebben collega's vergelijkbare signalen opgevangen?
- Hoe ernstig en urgent lijkt de situatie?

Door deze informatie vooraf goed op een rij te zetten, kan de ondersteuning sneller en effectiever op gang komen.

Overleg met externe instanties

- Wanneer blijkt dat de zorgen gegrond zijn en dat extra hulp noodzakelijk is, wordt er in samenspraak met de aandachtsfunctionaris gekeken naar de betrokkenheid van externe instanties. Afhankelijk van de situatie kan er contact worden gelegd met Veilig Thuis, Jeugdzorg of andere hulpverleningsinstanties. De aandachtsfunctionaris coördineert dit proces en zorgt ervoor dat de juiste partijen worden betrokken.

Samen werken aan veiligheid

- Het signaleren van kindermishandeling vraagt om een teamgerichte en doortastende aanpak. Geen enkele mentor hoeft dit proces alleen te doorlopen. Door zorgvuldig te

observeren, signalen te delen en snel te schakelen met de juiste collega's en instanties, wordt de veiligheid van de leerling gewaarborgd.

De rol van de mentor is hierin **cruciaal**: door alert te zijn, stappen te zetten en niet te twijfelen om hulp in te schakelen, kan het verschil worden gemaakt in het leven van een kind dat zich in een onveilige thuissituatie bevindt.

Tot slot; de meldcode, het afwegingskader en de ondersteuningsroute van het Al Amana College bieden docenten en mentoren een duidelijke structuur en houvast bij het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Door samen te werken, zorgvuldig af te wegen en tijdig de juiste stappen te zetten, kunnen we een veilige omgeving creëren waarin elke leerling de zorg en bescherming krijgt die hij of zij verdient. Het vraagt om alertheid, professionaliteit en moed om in te grijpen wanneer nodig, maar juist door onze gezamenlijke verantwoordelijkheid kunnen we een verschil maken in het leven van een kind.